

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

INFORMAȚIE OPERATIVĂ cu privire la evoluția social - economică a Republicii Moldova (conform datelor disponibile la 30.04.2020)

Răspândirea Coronavirusului la nivel global implică costuri economice majore. Republica Moldova nu este o excepție. Tendințele economice înregistrate de Republica Moldova în primele luni ale anului 2020 reflectă primele semne ale pandemiei COVID-19. În special, iese în evidență impactul factorilor externi. Contractarea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor și diminuarea producției unor ramuri industriale. Serviciile de transport aerian sunt în scădere accentuată. În perioada următoare efectele pandemiei asupra economiei se vor resimți mai profund odată cu sistarea sau restrângerea temporară a activității întreprinderilor – măsuri epidemiologice cu impact sistemic major. Consumul intern va fi influențat de încetinirea transferurilor de peste hotare și reducerea veniturilor salariale.

Anul 2019 a fost al patrulea an consecutiv în care s-a înregistrat creștere economică – 3,6% în termeni reali. Valoarea adăugată brută creată în activitatea “Construcții” a avut cea mai mare influență asupra creșterii economice, asigurând 35% din creșterea PIB, după care “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” – 34%; “Informații și comunicații” – 12%, „Industria” - 11% din creștere. Aceste activități au fost cele mai influente în anul 2019. Totodată, VAB creată în Agricultură a avut impact negativ asupra creșterii economice și a sustras 6%.

Creșterea prețurilor se temperează. În luna martie 2020 rata inflației a constituit 0,7% față de decembrie 2019, înregistrând o micșorare de 1,5 p.p. comparativ cu rata inflației din aceeași perioadă a anului 2019. Rata inflației anuală (februarie 2020 față de februarie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind 5,9%.

Leul moldovenesc s-a depreciat ușor față de dolarul SUA. De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 5,6% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 până la 18,17 lei la 31.03.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 4,4%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.03.2020 a atins 2948,7 mil. dolari, micșorându-se cu 3,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2019 și majorându-se cu 4,4% - față de situația la 28.02.2019.

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii martie 2020 a constituit circa 92,2 mild. lei și s-a majorat cu 12,4% comparativ cu sfârșitul lunii martie a anului 2019. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată preponderent de majorarea banilor în circulație cu 12% și depozitelor în valută străină – cu 20,7%. Volumul creditelor noi acordate în luna martie 2020 a înregistrat o micșorare cu circa 3,3% față de perioada respectivă a anului 2019.

Veniturile bugetare au fost în diminuare în luna martie. Acest fapt a redus ritmul de creștere cumulativă: în ianuarie-martie la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de circa 15 mild. lei (cu 6,2% mai mult față de ianuarie-martie 2019) și cheltuieli – circa 15,4 mild. lei (mai mult cu 6,4%). Cea mai mare parte din cheltuieli sunt direcționate spre protecția socială, dar cea mai mică – spre protecția mediului. Bugetul public național s-a soldat cu un deficit de -394,9 mil.lei.

Valoarea totală a datoriei de stat administrată de Guvern la 31 martie 2020 a constituit circa 54,1 mild. lei, în creștere cu 4,4% față de data similară a anului 2019. Datoria de stat internă a atins un nivel de 23,9 mild. lei și a înregistrat o majorare de 1,7%. Datoria de stat externă a însumat circa 1,7 mild. dolari (30,3 mild. lei), fiind în creștere cu 6,6% (în creștere cu 6,6% - exprimată în lei). Nivelul de îndatorare a țării se încadrează în parametrii de risc stipulați în Programul Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022).

Gradul de dependență a economiei naționale de exterior rămâne înalt. Conform datelor preliminare ale Balanței de plăți pentru anul 2019, deficitul contului curent a constituit 9,7% în raport cu PIB, transferurile

persoanelor fizice (compensarea pentru muncă și transferurile personale) – 16%, acumularea netă de pasive la investițiile străine directe – 5%, balanța negativă a bunurilor și serviciilor – 24,8%.

Evoluția exporturilor reflectă primele semne ale impactului pandemiei COVID-19. În primele 2 luni 2020 exporturile s-au diminuat cu 2,3%, iar importurile au crescut cu 4,0%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 400 mil. dolari SUA, față de 356 mil. dolari în primele 2 luni 2019. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 53,7%, fiind mai mic cu 3,4 p.p. decât cel înregistrat în perioada similară a anului 2019.

Creșterea remiterilor de bani efectuate de către persoanele fizice din străinătate încetinește. În ianuarie-martie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice au înregistrat o creștere cu 0,2% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și au însumat 276,3 mil. dolari SUA. Încetinirea creșterii transferurilor a fost cauzată, în general, de retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană și răspândirea pandemiei COVID-19.

Sectorul industrial a înregistrat o creștere de 6,2% în ianuarie-februarie 2020. Această creștere a fost determinată de majorarea industriei prelucrătoare (+11,6%) și industriei extractive (+30,1%). Producția și furnizarea de energie a fost în diminuare (-8,9%). Principalii factori de influență asupra sectorului industrial au fost creșterea cererii interne față de produsele industriale autohtone, precum și regimul termic ridicat ce a diminuat intensitatea producerii de energie, însă a favorizat activitatea industriei extractive și a altor ramuri conexe.

Sectorul agricol a crescut în primul trimestru 2020 cu 2,4%, însumând circa 1,7 mild. lei. Această evoluție a fost determinată de creșterea producției animaliere (+2,6%), ca rezultat al majorării producției (creșterii) porcinelor și păsărilor. A fost în descreștere producția (creșterea) vitelor, ovinelor, căprinelor, producția de lapte, ouă, precum și cea vegetală.

Activitatea investițională a fost în creștere. În 2019 volumul investițiilor a crescut în termeni reali cu 9,4% față de anul precedent, însumând circa 27,8 mild. lei. Intensificarea activității investiționale s-a datorat majorării investițiilor private, investițiilor din contul creditelor externe, precum și celor provenite din surse străine. Au fost efectuate investiții majore în sectorul construcțiilor, fapt ce a asigurat mai mult de jumătate (63%) din creșterea investițiilor totale.

Volumul mărfurilor transportate a crescut cu 9,7% în ianuarie-februarie 2020, fiind transportate circa 2,2 mil. tone de mărfuri. A fost în creștere volumul mărfurilor transportate cu transportul rutier (+24%) și transportul naval (35,7%). Totodată, în scădere a fost volumul de mărfuri transportate pe cale feroviară (-15,9%) și aeriană (-31,3%).

Comerțul interior de bunuri și servicii s-a majorat în ianuarie-februarie 2020. Volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul a crescut cu 17,8%, iar volumul cifrei de afaceri în servicii de piață prestate populației - cu 7,5%. Aceste evoluții demonstrează o intensificare a consumului din partea populației și agenților economici.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în anul 2019 a constituit 7356,1 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 14,1% față de anul 2018. În termeni reali salariul s-a majorat cu 8,8%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 374 Euro sau 418 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 6636,2 lei, fiind în creștere cu 16,9%, iar în sectorul real – 7627,1 lei și s-a majorat cu 13%, respectiv (în termeni nominali). Majorarea salariilor stimulează creșterea cererii interne și, ca rezultat, impulsionează pe termen scurt creșterea economică, dar, în același timp, creează presiuni inflaționiste.

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.04.2020 (până la indexare) a constituit 1914,17 lei și s-a majorat cu 6,7% față de aceeași dată a anului 2019 în termeni nominali.

În anul 2019 **veniturile disponibile** ale populației au constituit în medie pe o persoană pe lună 2880,6 lei, iar **cheltuielile** medii lunare de consum - 2786,5 lei.

Mărimea minimului de existență pentru anul 2019 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2031,2 lei.

Rata **șomajului** (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în anul 2019 a înregistrat valoarea de 5,1%. La oficiile forței de muncă în primele 3 luni 2020 au fost înregistrați circa 8 mii **șomeri**, fiind cu 7,8% mai puțin față de numărul acestora înregistrați în ianuarie-martie 2019.

1. Cadrul macroeconomic

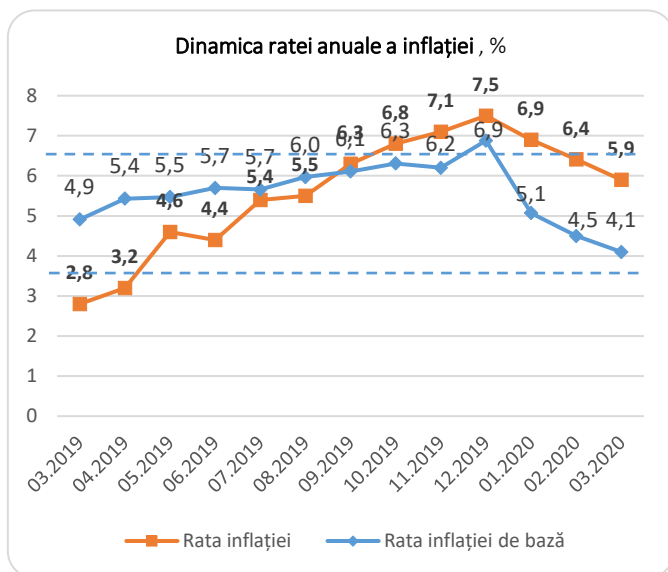
1.1. Inflația

Rata inflației anuală (martie 2020 față de martie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind **5,9%**.

Rata inflației de bază a fost 4,1%, cu 0,8 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2019.

Rata inflației de la începutul anului (martie 2020 față de decembrie 2019) a constituit **0,7%** comparativ cu rata de 2,2% înregistrată în aceeași perioadă a anului 2019.

Rata inflației de bază a constituit 0,1% față de decembrie 2019, fiind cu 2,7 p.p. mai mică comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2019.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență asupra ratei inflației

↑ diminuarea ofertei la fructe și legume (în special varză și tomate) ca impact al diminuării producției în anul 2019

↑ majorarea tarifelor la călătoriile în transportul interurban

↓ micșorarea prețurilor internaționale la produsele energetice

↓ aprecierea monedei naționale în semestrul II 2019, care micșorează prețurile produselor și mărfurilor importate

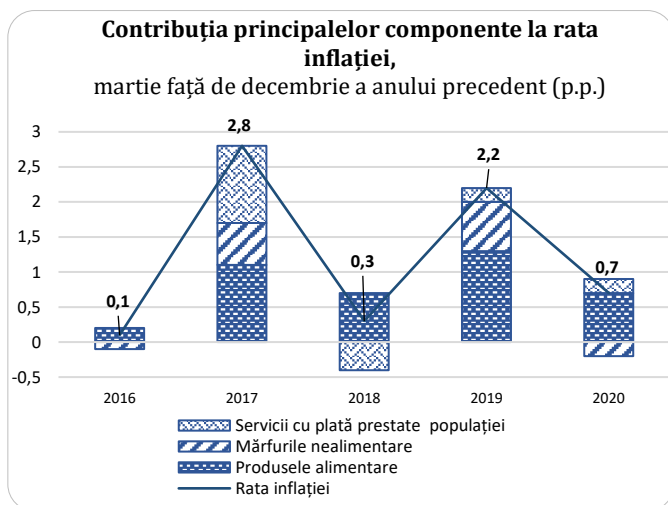
↓ anularea prețurilor minime pentru țigările comercializate în R. Moldova în Legea bugetului pentru anul 2020.

Cea mai mare contribuție la creșterea ratei inflației au avut produsele alimentare

Produsele alimentare - 93,8% din creșterea IPC general, (inclusiv 57,4% revin legumelor, 52,4% - fructelor);

Mărfurile nealimentare - -22,8% (inclusiv - 20,7% revin combustibililor, -5,4% - țigărilor);

Tarifele la servicii - 29% (inclusiv 24,5% revin tarifelor pentru transportul de pasageri).

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.2 Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 5,6% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 18,17 lei la 31.03.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 4,4%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↑ majorarea intrărilor de valută în țară
- ↓ aprecierea dolarului SUA pe piețele valutare internaționale și politica monetară a BNM (influențează cursul leului față de euro și alte valute)
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă
- ↓ temperarea creșterii exporturilor

În ianuarie-martie 2020, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de **74,4%**.

- ↑ **Oferta netă** de la persoanele fizice s-a majorat cu 14,1%.
- ↓ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice s-a majorat cu 6%.

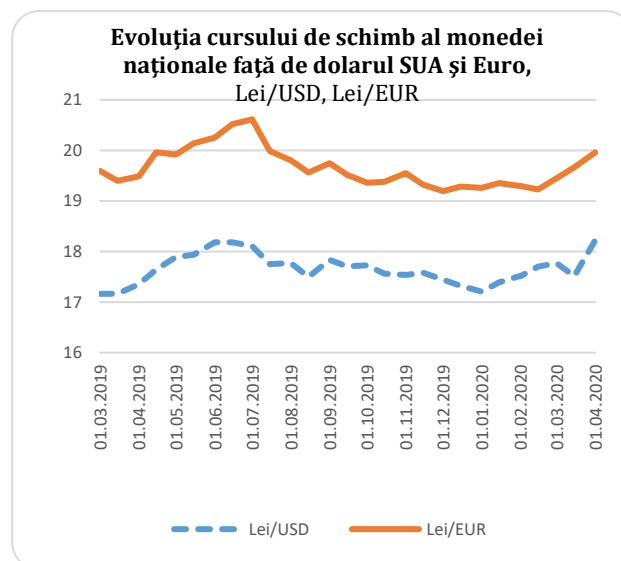
Gradul de acoperire a cererii nete de valută din partea agenților economici prin oferta netă de valută de la persoanele fizice a constituit circa **74,4%**.

În aceste condiții, în luna martie BNM a intervenit prin vânzări nete de valută în sumă de 109,6 mil. dolari.

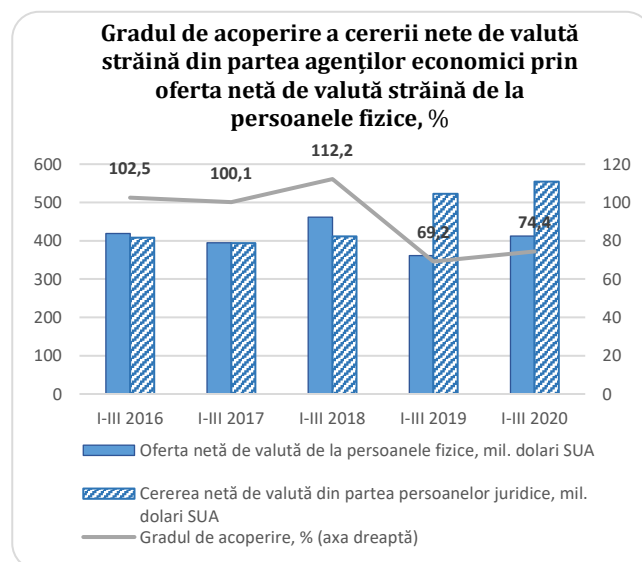
Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.03.2020 a atins 2948,7 mil. dolari, micșorându-se cu 3,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2019 și majorându-se cu 4,4% - față de situația la 28.02.2019.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

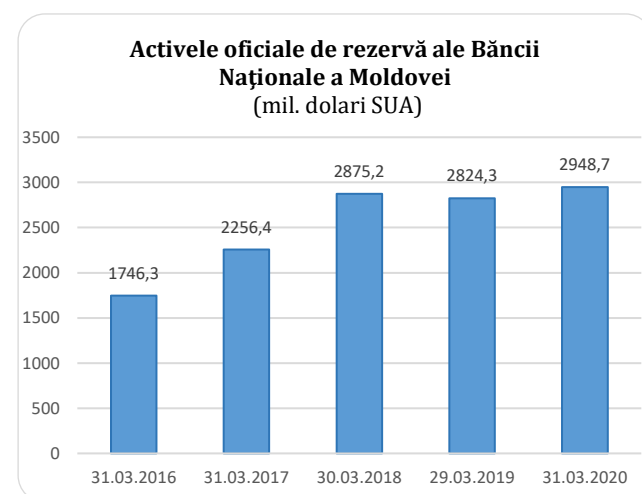
- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova
- ↓ deprecierea cursurilor de schimb ale valutilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA
- ↑ intrările nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

1.3 Indicatorii monetari

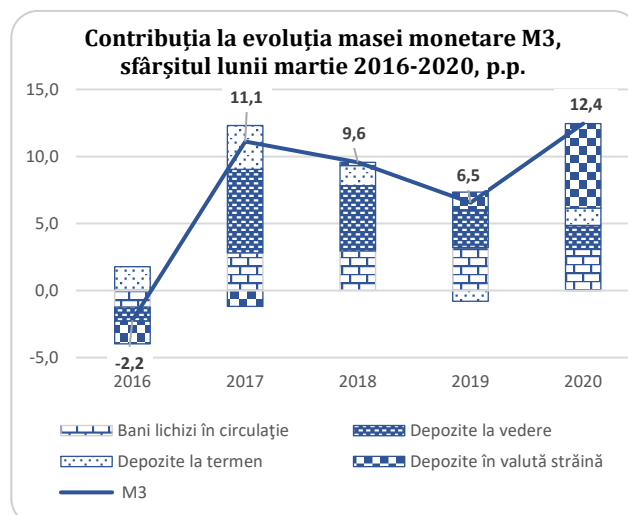
Masa monetară M3 la sfârșitul lunii martie 2020 a constituit 92,2 mld. lei și s-a majorat cu 12,4% comparativ cu situația similară din anul 2019.

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

- Bani lichizi în circulație - +3,1 p.p.
- Depozite la vedere - +1,8 p.p.
- Depozite la termen - +1,3 p.p.
- Depozite în valută străină - +6,3 p.p

Modificarea față de 31.03.2019:

- Bani în circulație - +12%
- Depozite la vedere - + 8,7%
- Depozite la termen - +5,5%.
- Depozite în valută străină - +20,7%

Sursă: Banca Națională a Moldovei

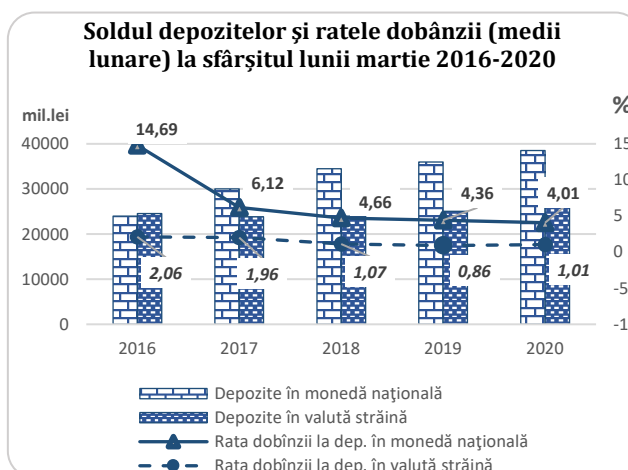
Soldul depozitelor la sfârșitul lunii martie 2020 s-a majorat cu 12,6%, atingând un volum de 68,7 mld. lei.

Soldul depozitelor în moneda națională: (56,1% din volumul total)

- ↑ Creștere cu 7% față de martie 2019

Soldul depozitelor în valută străină:

- ↑ Creștere cu 20,7% față de martie 2019

Sursă: Banca Națională a Moldovei

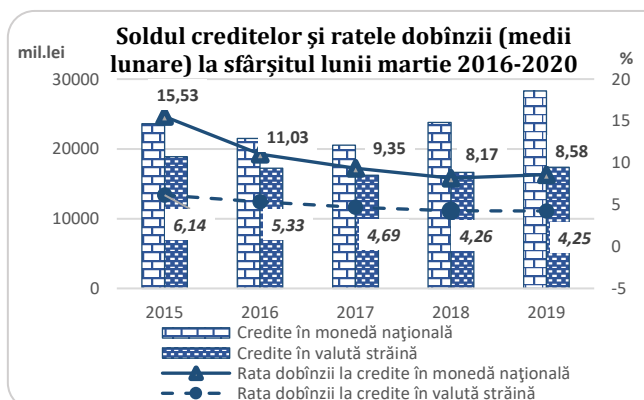
Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 12,9% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii martie 2019, constituind 45,6 mld. lei.

Soldul creditelor în moneda națională:

- ↑ Creștere cu 18,9% față de fmartie 2019

Soldul creditelor în valută străină:

- ↑ Creștere cu 4,3% față de martie 2019

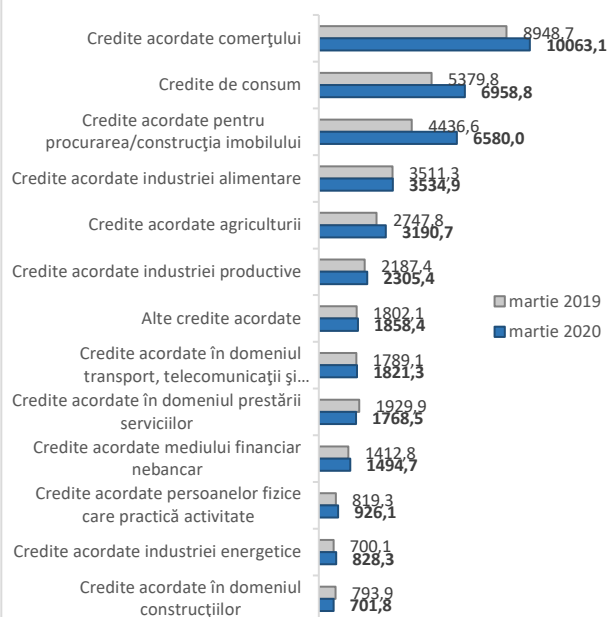
Sursă: Banca Națională a Moldovei

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 23,9% - revine creditelor destinate comerțului, apoi 16,6% - consumului, 15,7% - pentru procurarea/construcția imobilului, 8,4% - industriei alimentare etc.

Cea mai intensă creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de ianuarie 2018 de circa 1,5 ori (2,1 mild. lei), fapt care se explică inclusiv prin lansarea în luna mai 2018 a programului "Prima Casă".

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 150,5%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii martie a anilor 2019 - 2020, mil. lei

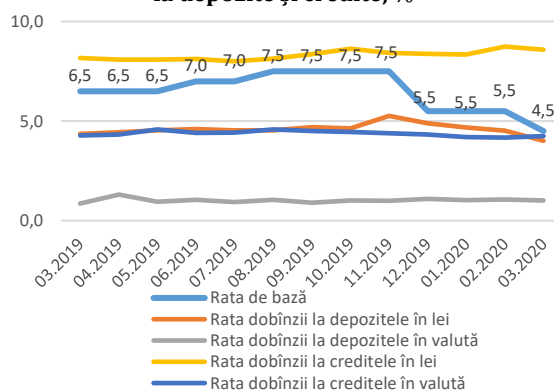

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Începând cu 04.03.2020, conform deciziei de politică monetară, rata de bază a fost micșorată până la 4,5% ca răspuns la presiunile dezinflaționiste care se anticipează în anul 2020.

De asemenea, în scopul atenuării impactului efectelor generale de pandemia COVID-19 pentru perioada de urgență, Banca Națională a Moldovei a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 20.03.2020 a fost diminuată rata de bază de la 4,5% până la 3,25%, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă până la 38,5%, și ulterior până la 34%.

Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %

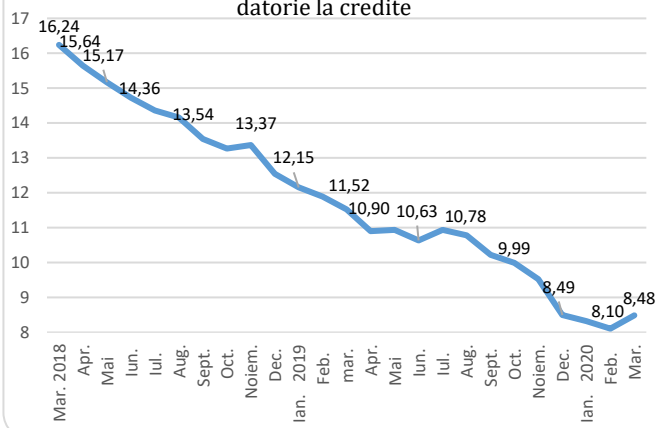

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul datoriei la **credite neperformante** ca pondere în soldul total al datoriei la credite după 2 ani de evoluție ascendentă, înregistrează o tendință de diminuare de la 18,5% în luna noiembrie 2017 (când a fost atins nivelul maxim) până la 8,1% în luna februarie 2020. Diminuarea ponderii creditelor neperformante se explică prin faptul că băncile au aplicat unele proceduri noi (separarea activelor „bune” de cele „rele” etc.), care au condus la reducerea stocului acestora.

Accentuarea riscului de neachitare a obligațiilor creditare în rezultatul declarării situației de urgență a determinat majorarea soldului creditelor neperformante în luna martie până la 8,5%.

Datoria la credite neperformante, % din total datorie la credite

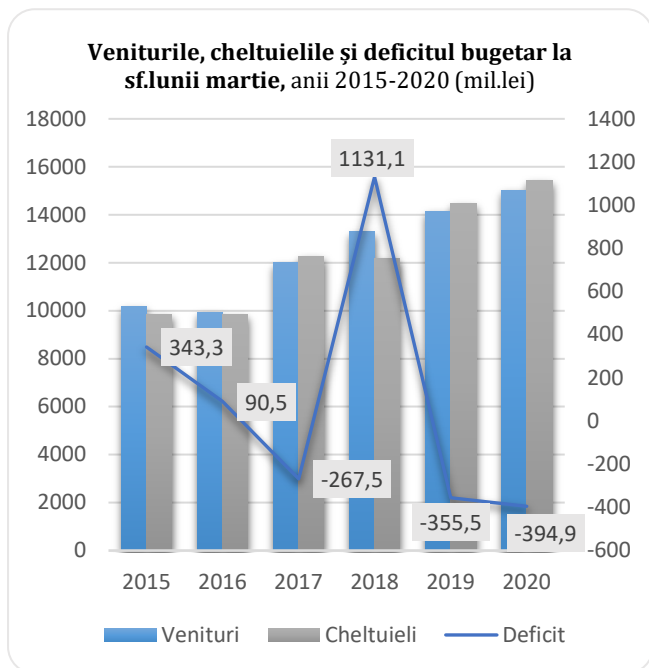
Sursă: Banca Națională a Moldovei

2. Finanțe publice

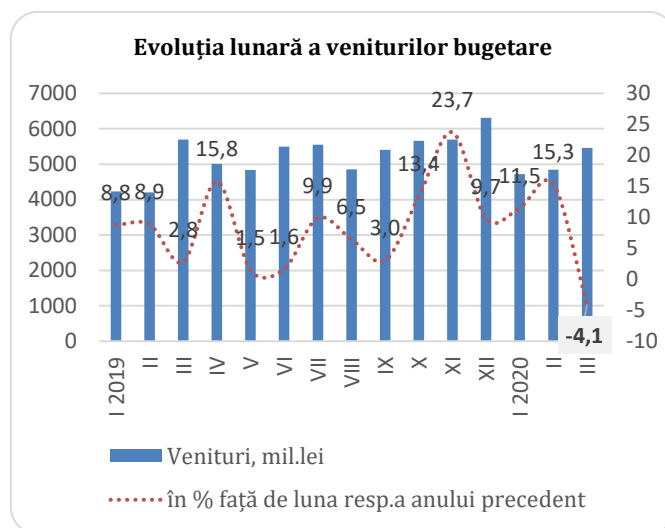
2.1 Bugetul public național

În ianuarie-martie 2020 Bugetul public național a înregistrat următoarele evoluții:

- Venituri – 15 028,1 mil.lei (+6,2%)
- Cheltuieli - 15 423,0 mil.lei (+6,4%)
- Deficit: -394,9 mil. lei

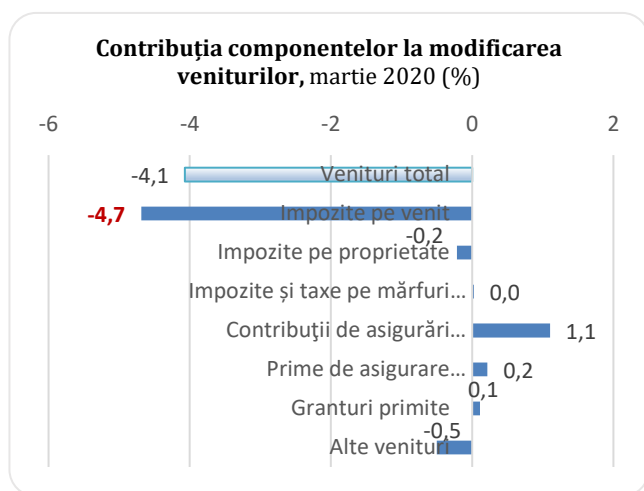

Ritmul de creștere a veniturilor s-a temperat esențial, din cauza măsurilor impuse în contextul răspândirii pandemiei COVID-19. Aceste măsuri au determinat sistarea, începând cu data de 17 martie, a activității economice în majoritatea sectoarelor economiei naționale. Astfel, în luna martie veniturile bugetare s-au diminuat chiar – cu 4% față de luna martie 2019.

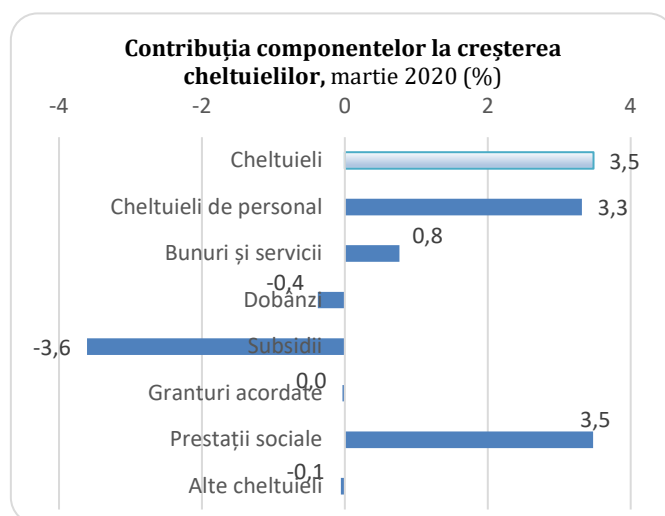

Totuși, față de luna februarie a anului curent, au fost acumulate cu 12,6% mai multe venituri la bugetul public național.

Veniturile bugetare s-au diminuat în luna martie preponderent din contul acumulărilor din impozitele pe venitul persoanelor juridice, care au scăzut cu circa 21%.

Totodată, măsurile de contracarare a pandemiei generează costuri mari, astfel încât cheltuielile bugetare au înregistrat o creștere de 2,5% față de luna martie 2019. Cea mai mare contribuție la creștere vine din contul prestațiilor sociale și a cheltuielilor de personal.

Pe de altă parte, menținerea plăților salariale a favorizat creșterea cu 5,2% a acumulărilor de venituri la Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat și la Fondurile Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală.

2.2. Datoria de stat

Conform datelor din 31 martie 2020, **datoria de stat administrată de Guvern este la nivel de 54,1 mild.lei:**

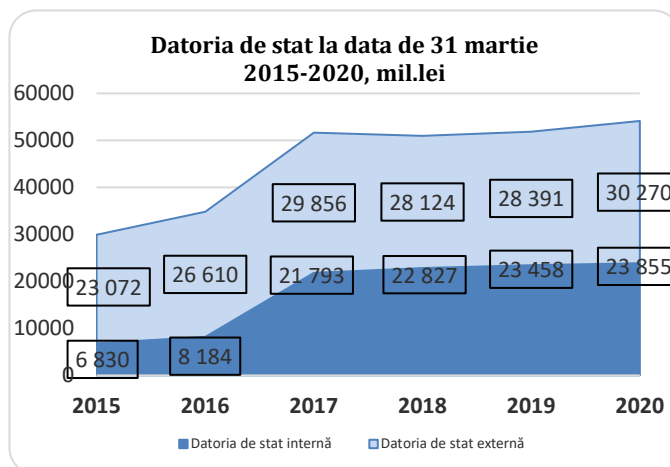
Datoria internă – 23,9 mild.lei (+1,7% f.a.p.)

Datoria externă – 30,3 mild.lei (+6,6% f.a.p.)

Structura datoriei de stat:

Datoria internă – 44,1%

Datoria externă – 55,9%

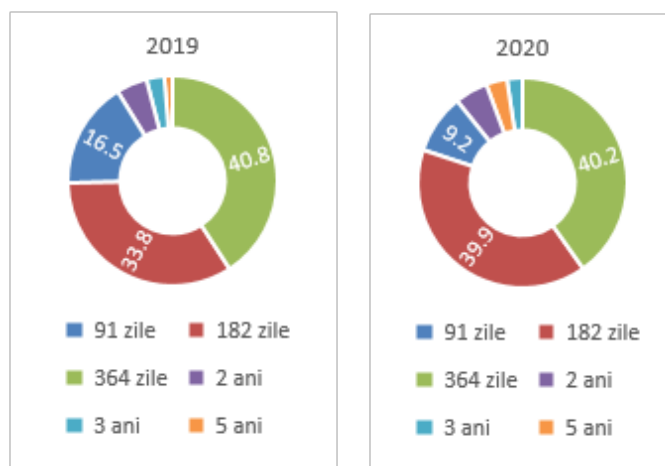

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat internă s-a majorat față de situația de la sfârșitul lunii martie 2019 din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

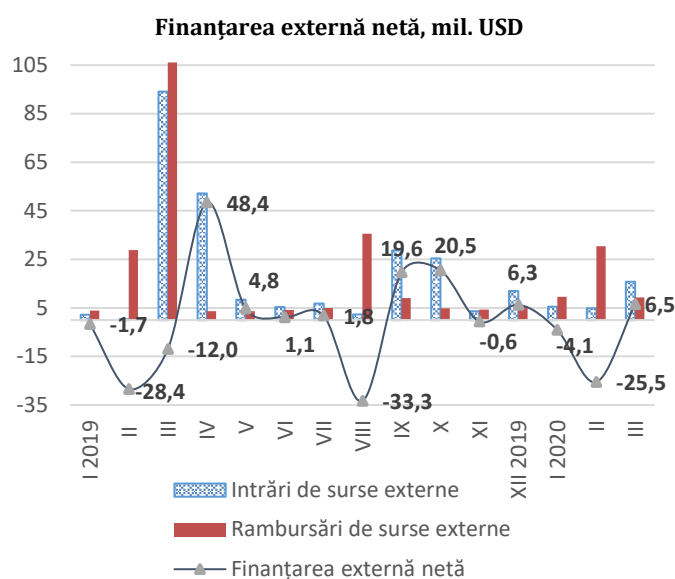
Interesul investitorilor față de VMS emise pe 3 luni este în scădere: se atestă o diminuare a ponderii VMS emise pe termen de 91 zile – de la 16,5% la 9,2%, cu majorarea ponderii VMS emise pe 182 zile – de la 33,8% la 40%, a celor emise pe 5 ani – de la 1,3% la 3,3% etc.

Structura VMS pe maturități, %

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 1665,8 mil. dolari, fiind în creștere cu 1,6%). În luna martie 2020 surse externe de finanțare au intrat în valoare de circa 15 mil. dolari și au fost rambursate – 9,3 mil. dolari. Respectiv, finanțarea externă netă a atins 6 mil. dolari.

Sursă: Ministerul Finanțelor

3. Sectorul real

3.1. Industria

În ianuarie-februarie 2020, volumul total al producției industriale a crescut cu 6,2%, inclusiv:

- ⬆️ Industria prelucrătoare a crescut cu 11,6%.
- ⬆️ Industria extractivă a crescut cu 30,1%.
- ⬇️ Producția și furnizarea de energie a scăzut cu 8,9%.

Principalele ramuri care au avut un impact pozitiv semnificativ la creșterea industriei:

- Fabricarea produselor din minerale nemetalice (+68,9%), inclusiv fabricarea sticlei, betonului, cimentului și ipsosului și a articolelor din aceste produse.
- Fabricarea uleiurilor și a grăsimilor (+48%).
- Fabricarea de mobila (+49,3%).
- Fabricarea băuturilor (+14,9%).
- Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (+12,2%).
- Fabricarea produselor chimice (+26,9%).
- Fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei (+37,5%).
- Producția, prelucrarea cărnii (+9,2%).
- Fabricarea produselor de brutărie (+12,6%).
- Industria extractivă (+30,1%).
- Fabricarea produselor textile (+7,4%).

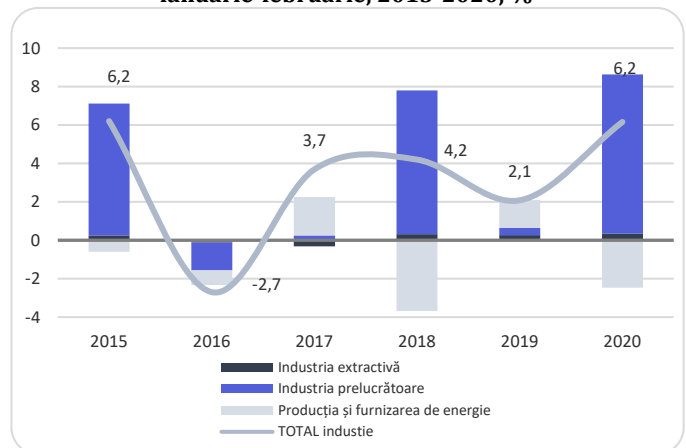
Principalele ramuri care au înregistrat o evoluție negativă și au stagnat creșterea industriei au fost:

- Producția și furnizarea de energie (-8,9%).
- Fabricarea preparatelor farmaceutice (-25,4%).
- Producția de piese și accesorii pentru autovehicule și motoare (-7,1%).
- Fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune (-12,2%).
- Fabricarea de echipamente de masură, verificare, control și navigație; producția de ceasuri (-49,1%).
- Repararea articolelor fabricate din metal, mașinilor și echipamentelor (-26,3%).

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

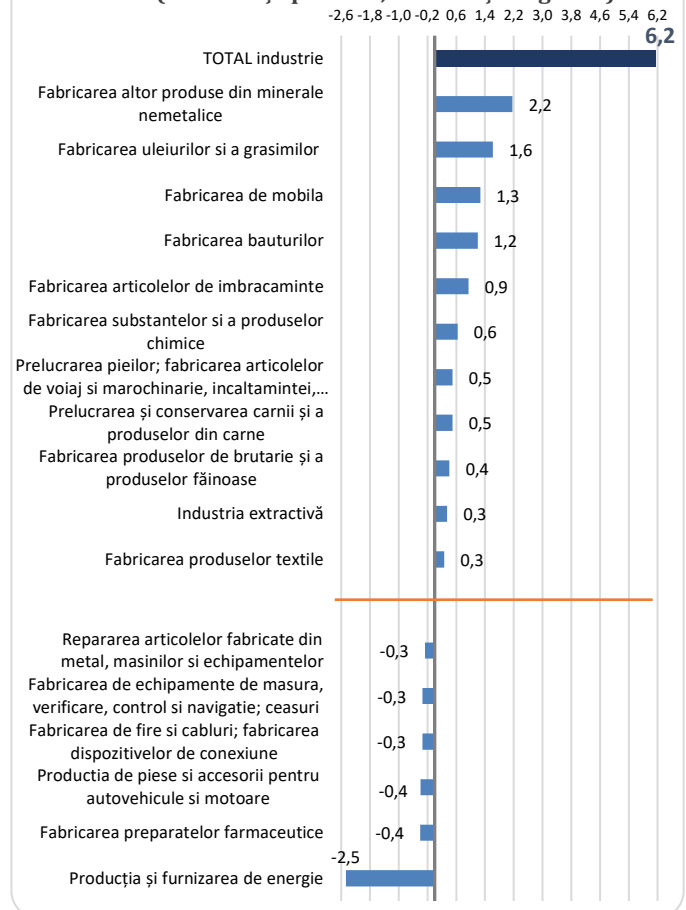
- ⬆️⬇️ Regimul termic ridicat – a diminuat intensitatea producerii de energie, însă a favorizat activitatea în industria extractivă și în alte ramuri conexe.
- ⬆️ Cererea internă în creștere față de produsele industriale autohtone.
- ⬇️ Semnale de descreștere a cererii externe pentru produsele industriei constructoare de mașini, ca efect a răspândirii COVID-19 în țările partenere ale Republicii Moldova.
- ⬆️ Retehnologizarea proceselor de producție (exemplu: industria de fabricare a sticlei).
- ⬆️ Evoluția stabilă a producției vegetale – a susținut ramura industriei alimentare.

Evoluția sectorului industrial, ianuarie-februarie, 2015-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei, ianuarie-februarie 2020 p.p. (+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

↕ Efectul statistic creat de baza de comparație din ianuarie-februarie 2019.

3.2. Agricultură

În I trimestru al anului 2020, producția globală agricolă a însumat circa 1,7 mild. lei, fiind în creștere cu 2,4%, inclusiv:

↑ Producția animalieră a crescut cu 2,6%.

↓ Producția vegetală a scăzut cu circa 10,9%.

Creșterea sectorului zootehnic, care ocupă în trimestrul I o cotă de 99% în producția globală agricolă, a fost determinată de:

- Creșterea producției în masă vie a porcinelor (-12,3%).
- Creșterea producției în masă vie a păsărilor (-12,2%).

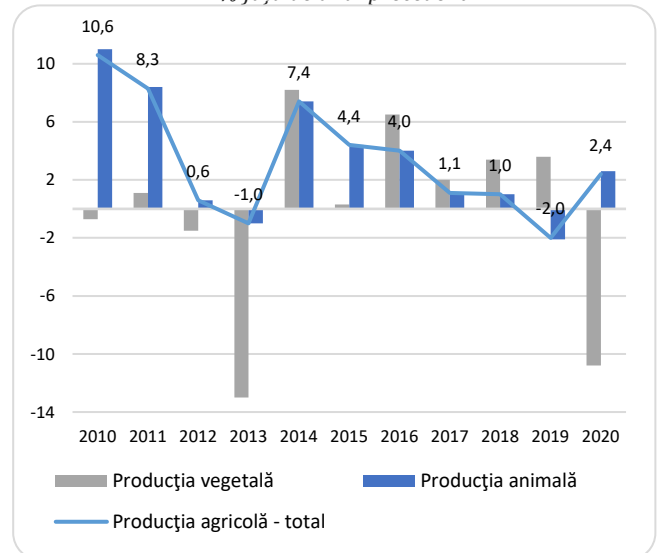
Totodată, **au fost înregistrate decreșteri importante ale:**

- Producției de lapte (-15%).
- Producției de ouă (-2,7%).
- Producției în masă vie a bovinelor (-6,9%).
- Producției în masă vie a ovinelor și caprinelor (-11,8%).

Factorii de bază ce au influențat evoluția sectorului agricol în trimestrul I au fost:

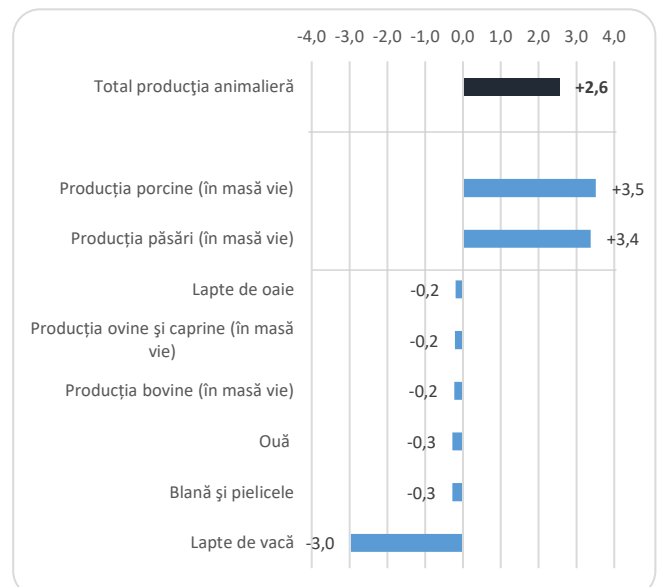
- ↑ Creșterea cererii interne față de produsele din carne.
- ↓ Micșorarea efectivului de vaci (-16% în I trimestru 2020) și respectiv a producției de lapte.
- ↓ Concentrarea efectivului de vaci în gospodăriile individuale ale populației (circa 94%) și subdezvoltarea activităților de antreprenariat în zootehnie.
- ↓ Imposibilitatea certificării calității producției animaliere pentru export în Uniunea Europeană.
- ↓ Condițiile meteorologice secetoase.

Evoluția producției agricole, trimestrul I, 2010-2020, în % față de anul precedent

Sursă: Biroul Național de Statistică

Influența subsectoarelor din zootehnie asupra producției globale agricole, trimestrul I 2020 p.p.
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

3.3. Transportul

Volumul mărfurilor transportate a însumat în ianuarie-februarie 2020 circa 2,2 mil. tone, fiind în creștere cu 9,7%, inclusiv:

- ↑ Transportul rutier a crescut cu 24%.
- ↓ Transportul feroviar a scăzut cu 15,9%.
- ↓ Transportul aerian a scăzut cu 31,3%
- ↑ Transportul naval a crescut de 35,7%.

Factorii de bază ce au influențat asupra volumului de mărfuri transportate:

- ↑ Activitatea economică pozitivă înregistrată în sectoarele economiei naționale (industrie, agricultură).
- ↑ Creșterea volumului de mărfuri comercializate pe piața internă.
- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele externe, din cauza scăderii cererii în țările afectate de COVID-19 (exporturile în Italia au scăzut cu 22,6%, Turcia – cu 29,7%, China – cu 15,5%).
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↑ Regimul termic ridicat - a favorizat transportul naval.

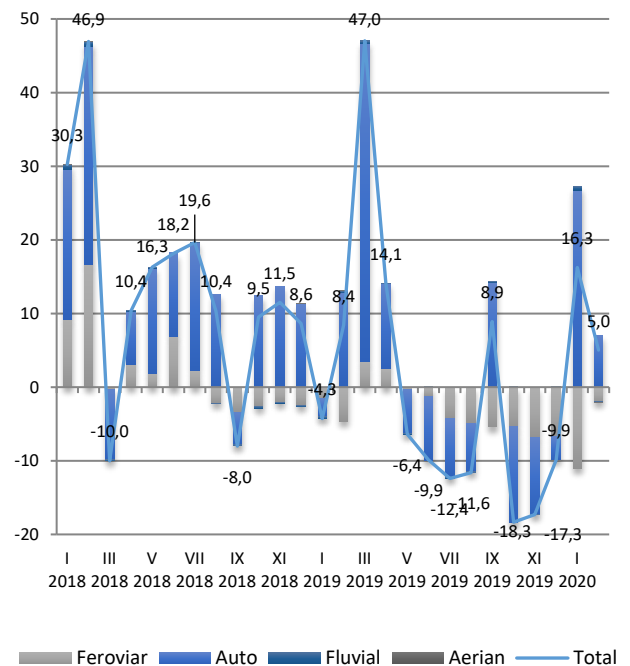
Numărul pasagerilor transportați a scăzut cu circa 4,8% în ianuarie-februarie 2020, de aceste servicii beneficiind în total circa 15,3 mil. pasageri, inclusiv:

- ↓ Transportul rutier a scăzut cu 4,4%.
- ↓ Transportul feroviar a scăzut cu 27,3%.
- ↓ Transportul aerian a scăzut cu 14,8%
- ↑ Transportul naval a crescut cu 59%.

Factorii de bază ce au influențat asupra numărului de pasageri transportați:

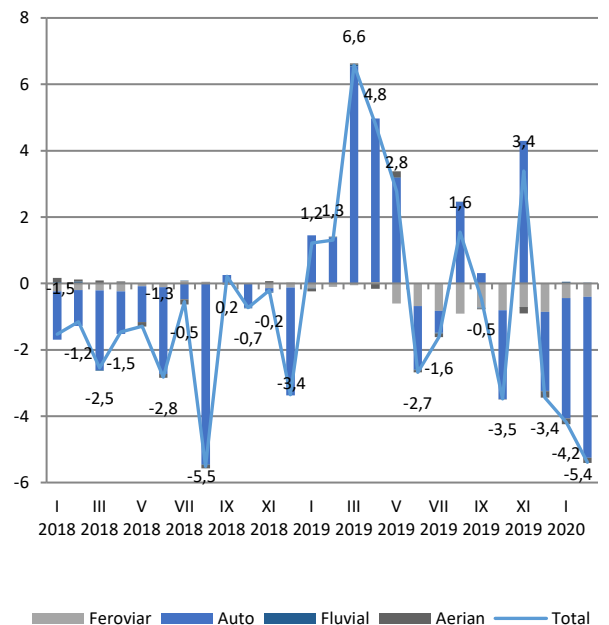
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↓ Performanța scăzută a serviciilor de transport public.
- ↓ Transportul ilicit de pasageri (circa 19% în VAB creată în transport) .
- ↓ Restricțiile de călătorie internaționale adoptate de mai multe țări în februarie 2020, ca măsură de protecție împotriva efectelor pandemiei COVID-19.
- ↑ Regimul termic ridicat - a favorizat transportul naval de pasageri.

Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

3.4. Comerț intern

În ianuarie-februarie 2020, volumul mărfurilor și serviciilor comercializate populației a crescut, inclusiv:

- ↑ **Comerțul de bunuri cu amănuntul** a crescut cu 17,8% (în prețuri comparabile), însumând circa 9,2 mild. lei.
- ↑ **Volumul serviciilor de piață prestate populației** au crescut cu 7,5% (în prețuri comparabile), însumând circa 3,2 mild. lei

Volumul schimburilor comerciale între producători și comercianți s-a majorat, inclusiv:

- ↑ **Comerțul cu ridicata** s-a majorat cu 12,2% (în prețuri curente), înregistrând o cifră de afaceri de circa 16,9 mild. lei.
- ↑ **Serviciile prestate întreprinderilor** s-au majorat cu circa 7% (în prețuri curente), înregistrând o cifră de afaceri de circa 6,8 mild. lei.

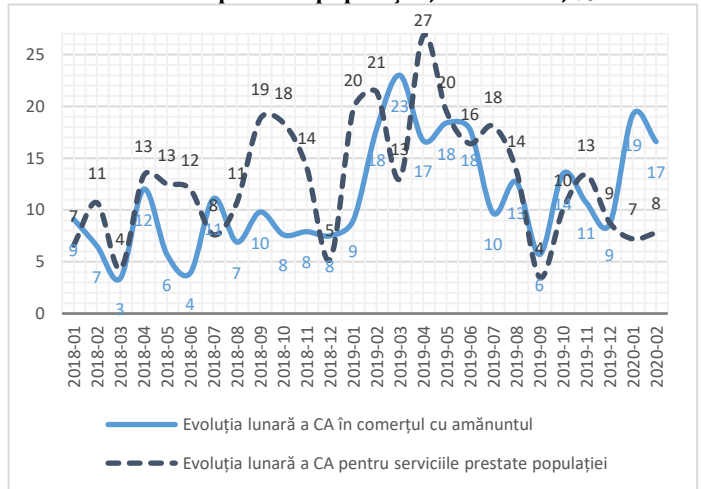
În ianuarie-februarie 2020, cifra de afaceri în comerț, întreținere și reparație a autovehiculelor și motocicletelor a crescut cu 4,7% (în prețuri curente), înregistrând o valoare de 1,5 mild. lei.

Totuși, în luna februarie se constată o descreștere esențială (-10,7%) a comerțului cu amănuntul cu piese și accesorii pentru vehicule (-16,5%).

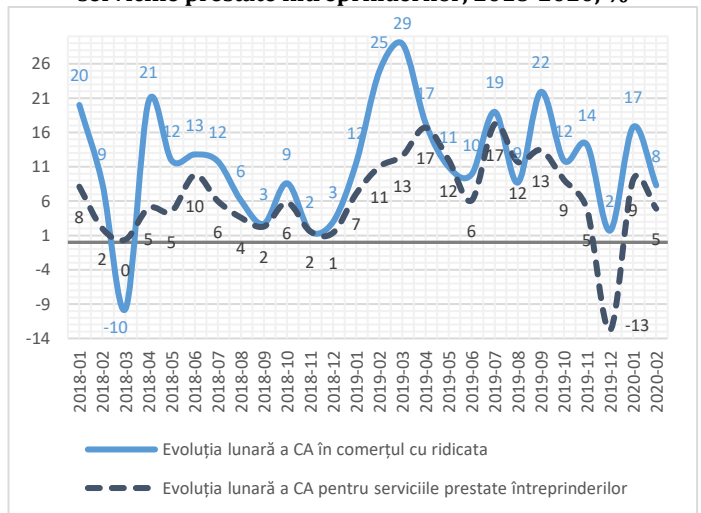
Factorii de bază de influență asupra comerțului intern:

- ↑ Creșterea cererii de mărfuri din partea populației, datorată creșterii reale a veniturilor salariale, precum și a altor surse de venituri.
- ↑ Evoluția pozitivă a activității întreprinderilor.

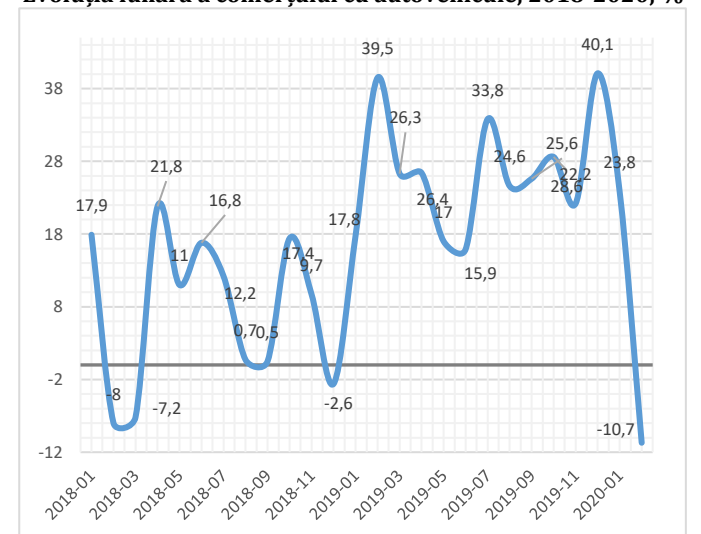
Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, 2018-2020, %

Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, 2018-2020, %

Evoluția lunară a comerțului cu autovehicule, 2018-2020, %

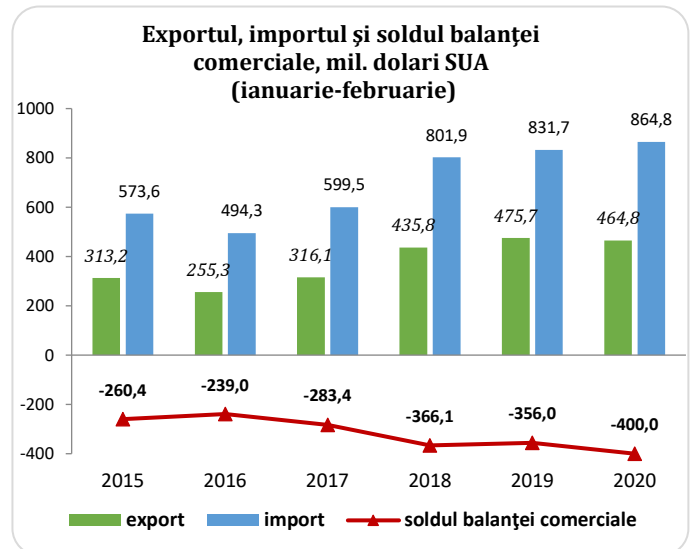

4. Sectorul extern

4.1 Comerț exterior

În primele 2 luni 2020 comparativ cu 2 luni 2019:

- ↓ **exporturile** au scăzut cu 2,3%;
- ↑ **importurile** au crescut cu 4,0%;
- ↑ **deficitul balanței comerciale** s-a majorat cu 12,4%
- ↓ **gradul de acoperire a importurilor cu exporturi** s-a micșorat cu 3,4 p.p. (constituind 53,7%).

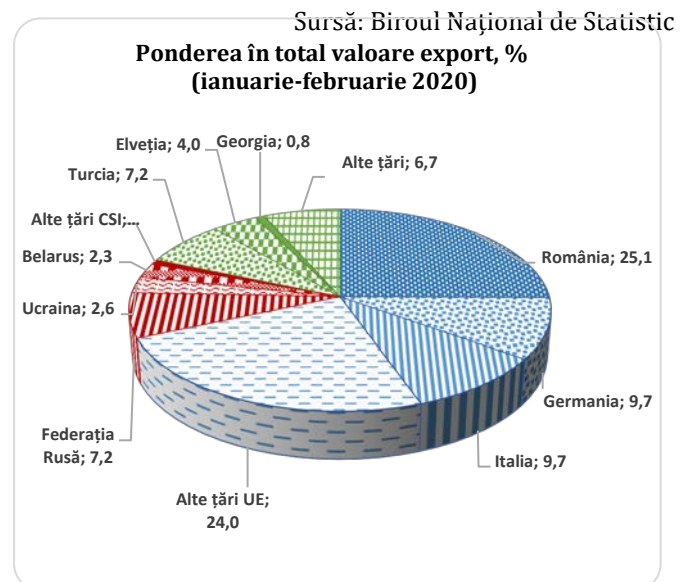

Factorii de influență:

- Șocul extern, provocat de pandemia COVID pe dimensiunea exporturilor, prin reducerea cererii din partea principalilor parteneri comerciali - România, Italia, Turcia și Rusia.
- Temperarea, iar în unele țări stoparea, activității înreprinderilor din sectorul industriei automotivă din UE
- Diminuarea prețurilor la resursele energetice, în special la gaz natural
- Valorificarea oportunităților oferite de acordurile de cooperare internațională (Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, Acordul de Comerț Liber cu Turcia)

Diminuarea exporturilor s-a datorat, în totalitate, livrărilor cu destinația "Celelalte țări ale lumii" și "Țările CSI".

- ↓ **Celelalte țări ale lumii** - pondere de 18,6% în total export (86,5 mil. dolari, o scădere cu 17,1 % față de 2 luni 2019);
- ↓ **Țările CSI** - 12,9% (59,9 mil. dolari, - 7,5%).
- ↑ **Țările UE** - 68,5% (318,3 mil. dolari, + 3,8%);

Temperarea, iar în unele țări UE stoparea industriei auto a fost factorul cel mai important care a determinat scăderea exporturilor.

↑ Majorarea volumelor de mărfuri exportate:

- produse alimentare și animale vii – în creștere cu 11,2% (ponderea – 28,5%)
- uleiuri, grăsimi de origine animală și vegetală - o creștere de 1,9 ori (ponderea- 4,8%)
- articole manufacturate diverse – cu 9,6% (ponderea – 20,0%)

↓ Diminuarea volumelor de mărfuri exportate:

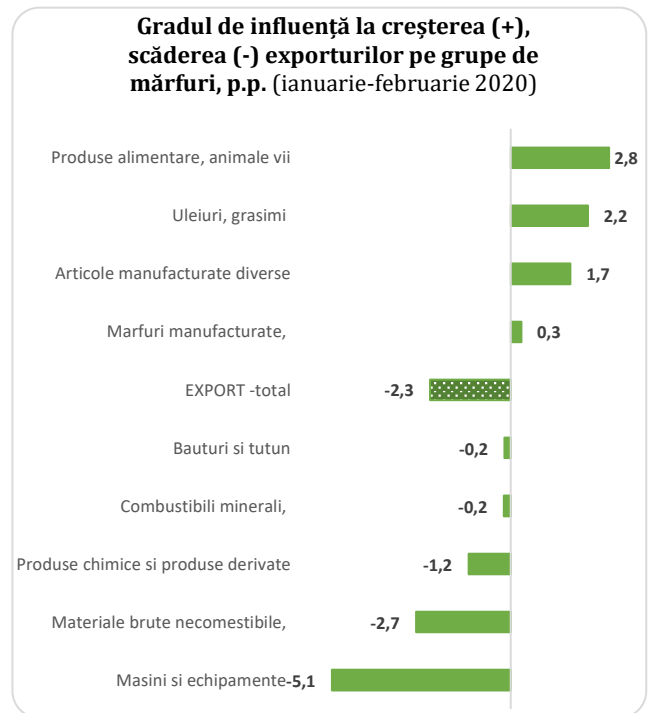
- mașini și echipamente pentru transport – în scădere cu 19,7% (ponderea în total export – 21,3%)
- materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili – micșorare cu 21,7% (ponderea- 9,8%)
- produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte – în descreștere cu 28,9% (ponderea 3,1%)

Importurile după țările de origine:

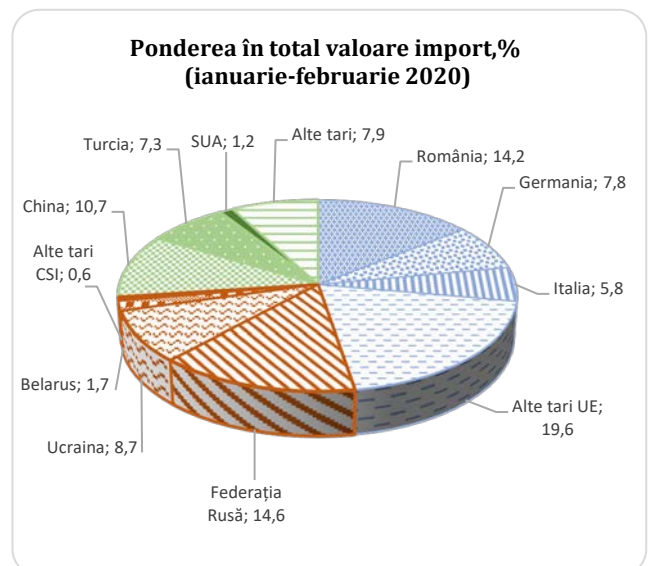
↑ **Celelalte țări ale lumii** – 27,1% în total import (234,1 mil. dolari, o majorare cu 7,2% față de ianuarie-februarie 2019);

↑ **Țările UE** – 47,4% (409,6 mil. dolari, o creștere de 5,7%);

↓ **Țările CSI** – 25,6% (221,1 mil. dolari, în scădere cu 2,0%)

Sursă: Biroul Național de Statistică

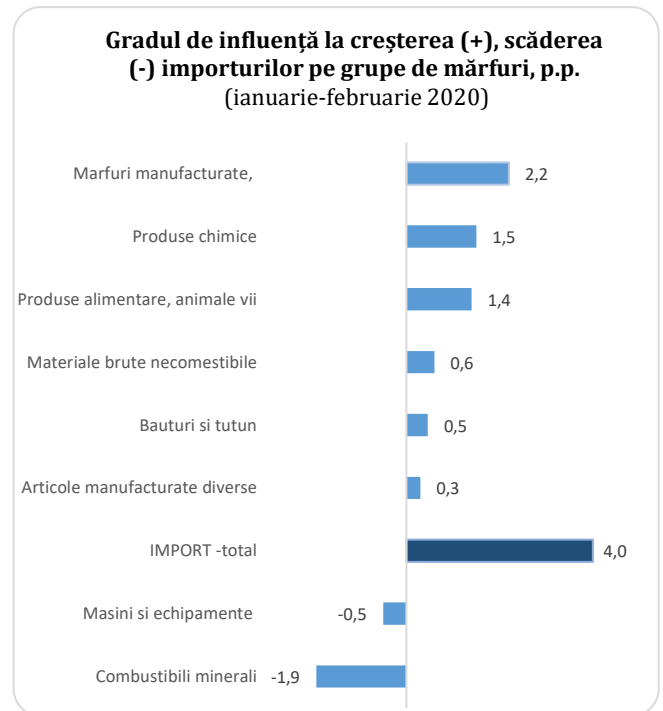

Sursă: Biroul Național de Statistică

Importurile de combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate, precum și de mașini și echipamente au influențat negativ evoluția importurilor și au sustras 48,6%, respectiv, 13% din creștere.

↑ Majorarea volumelor de mărfuri importate față de primele 2 luni 2019:

- Mărfuri manufacturate - în creștere cu 12,7% (ponderea în total export – 18,4%)
- produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte – în creștere cu 11,7% (ponderea 14,1%)
- produse alimentare și animale vii – în creștere cu 12,6% (ponderea –12,4%)
- materiale brute necomestibile - în creștere cu 19,1% (ponderea în total export – 3,3%)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Persoanele fizice au importat mărfuri și produse în valoare de 32,5 mil. dolari, cu 26,5% mai mult. Creșterea importurilor a fost determinată de majorarea procurărilor de autoturisme (+28%), cărora le-au revenit 83,4% din importurile realizate de persoanele fizice.

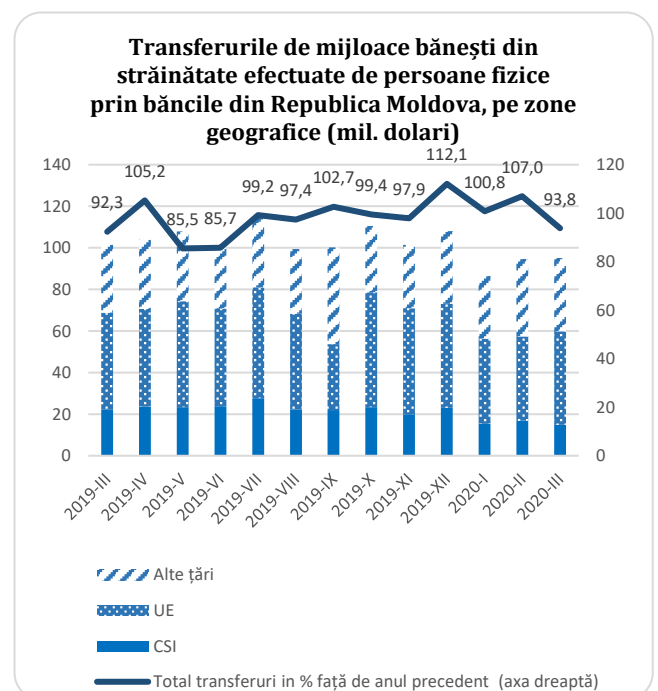
4.2. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova

Temperarea activității economiei globale, care se datorează în mare parte accentuării tensiunilor geopolitice și comerciale, înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate și extinderii pandemiei de coronavirus Covid-19, se resimte și asupra evoluției remiterilor.

În luna ianuarie-martie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice a înregistrat o creștere cu 0,2% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și a însumat 276,3 mil. dolari SUA. Această creștere a fost pe fundalul unei baze scăzute a anului precedent, în care volumul transferurilor a scăzut cu 7,2% față de anul 2018.

Factorii de influență asupra volumului transferurilor de mijloace bănești din străinătate:

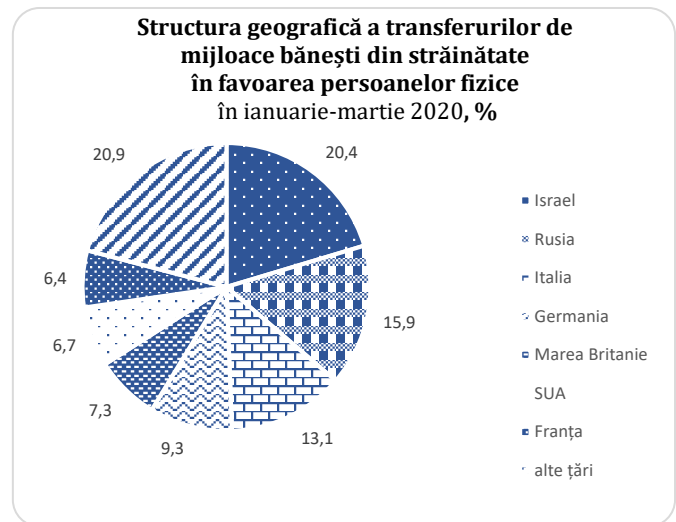
- ↓ stagnarea economiei Federației Ruse;
- ↓ recesiunea economică în Turcia;
- ↓ răspândirea pandemiei Covid-19;
- ↑ necesarul de forță de muncă în Germania;
- ↑ baza de comparație joasă.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

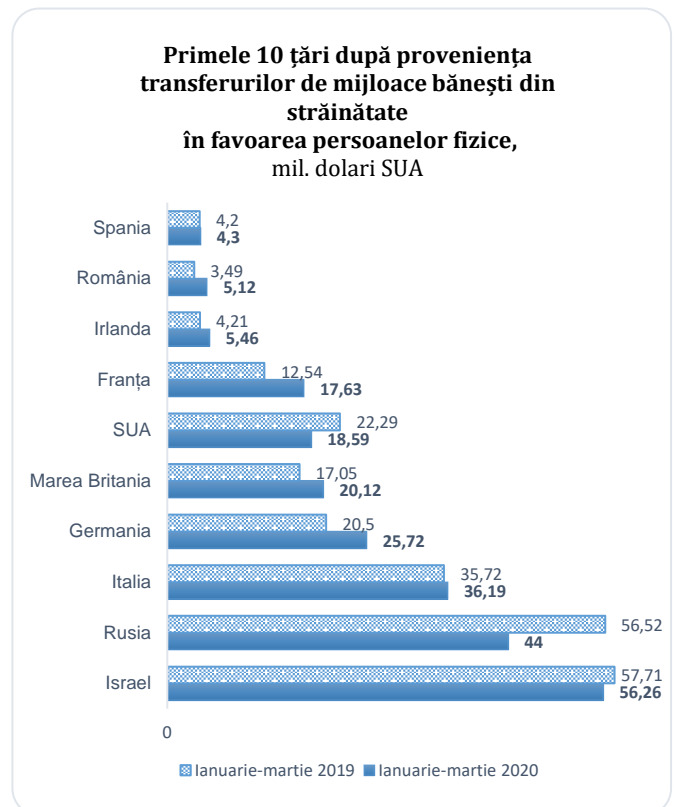

În structura geografică a remitențelor, predomină transferurile din Rusia, Israel și Italia. Acestor 3 țări le revin circa 49,4% din volumul total al transferurilor.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Totodată, ponderea transferurilor din Federația Rusă continuă să se diminueze, atingând 15,9%, față de 20,5% în ianuarie-martie 2019. Transferurile din Federația Rusă s-au micșorat cu 22,2% față de primele 3 luni ale anului 2019. În același timp, transferurile din Franța au crescut cu 40,6%, din România - cu 46,7%, Germania - cu 25,5%, Marea Britanie - cu 18% etc. Această situație se explică, pe de o parte, prin stagnarea economică în Rusia și, pe de altă parte, prin orientarea muncitorilor spre statele din Uniunea Europeană și Israel, având acces mai liber pe piețele muncii ale acestor țări.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

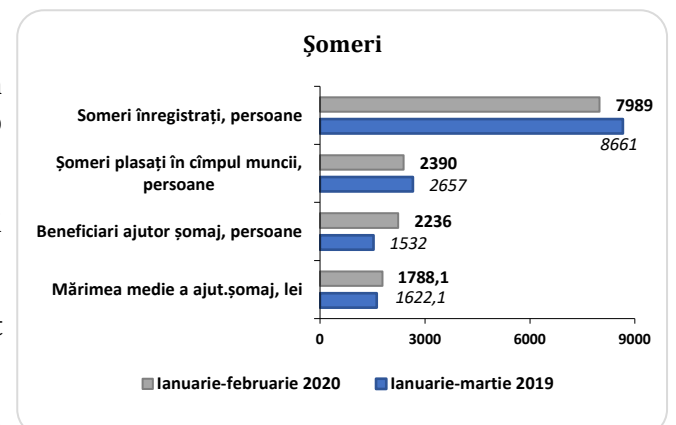
5. Sfera socială. Șomajul.

Șomeri înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-martie 2020 - circa 8 mii persoane, cu 7,8% mai puțin față de ianuarie-martie 2019.

Doar circa 30% din numărul șomerilor înregistrați au fost plasați în câmpul muncii.

Numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj a crescut semnificativ (cu 46%).

Mărimea medie a ajutorului de șomaj s-a majorat cu 10,2% (în termeni nominali).

Sursă: Biroul Național de Statistică

